

ACTA UNIVERSITATIS NICOLAI COPERNICI

INSTYTUT ARCHEOLOGII

ARCHEOLOGIA
XXXVII

Nauki
Humanistyczno-Społeczne
Zeszyt 455

Toruń 2021

Rada naukowa

*Ivana Boháčova, Wojciech Chudziak, Krzysztof Cyrek,
Janusz Czebreszuk, Andrzej Kokowski, Stanisław Kukałka,
Mykolas Michelbertas, Mariusz Mielczarek, Aleks Pluskowski*

Recenzenci

*Bogusław Gediga, Jacek Kabaciński, Michał Kara, Sławomir Moździoch, Piotr Dyczek,
Andrzej Wyrwa, Andrzej Michałowski, Iwona Sobkowiak-Tabaka, Anna Marciniak-Kajzer,
Artur Różański, Artur Błazejewski, Kazimierz Grążawski, Sławomir Jędraszek*

Redaktor naukowy

Jacek Gackowski

Redaktor techniczny

Małgorzata Markiewicz

Manager czasopisma

Lukasz Czyżewski

Projekt okładki

Krzysztof Skrzypczyk

Printed in Poland

© Copyright by Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Toruń 2021

ISSN 0860-1232

ISSN 0137-6616

Czasopismo jest wydawane na zasadach licencji niewyłącznej

Creative Commons i dystrybuowane w wersji elektronicznej open access
poprzez Akademicką Platformę Czasopism

Wersja papierowa jest dostępna w druku na żądanie na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwoumk.pl

REDAKCJA czasopisma

„Acta Universitatis Nicolai Copernici. Archeologia”

Institut Archeologii, Wydział Nauk Historycznych UMK

ul. Szosa Bydgoska 44/48, 87-100 Toruń

DRUK: Drukarnia Wydawnictwa Naukowego UMK

SPIS TREŚCI

ARTYKUŁY

<i>Od redakcji</i>	5
Ewa Jurzysta, Justyna Kuriga, Beata Bielińska-Majewska <i>Problematyka osadnictwa paleolitycznego i mezolitycznego w świetle badań interdyscyplinarnych. Analiza wybranych regionów</i>	7
Justyna Orłowska <i>Późnopaleolityczna „motyka typu Lyngby” z Murowanej Gośliny (pow. poznański) w świetle wyników analiz traseologicznych</i>	25
Mateusz Gwardecki, Łukasz Kowalski, Magdalena Kozicka, Mateusz Sosnowski <i>30 lat później – neolit ziemi chełmińskiej w badaniach Zakładu Młodszej Epoki Kamienia</i>	41
Szymon Rosołowski <i>Toruńscy archeolodzy i przyrodnicy akademicy w badaniach Biskupina (w latach 1946–2016)</i>	49
Magdalena Przymorska-Sztuczka <i>Wytwórczość włókiennicza ludności kultury łużyckiej na obszarze Wielkopolski, Kujaw i ziemi chełmińskiej. Podstawy źródłowe i tezy ujęcia badawczego</i>	77
Jakub Mosiejczyk <i>Ikonografia jako element warsztatu badawczego w archeologii antycznej. Studia nad mozaiką rzymską z Leptis Magna w kontekście procesu romanizacji miast Afryki Północnej</i>	91
Ewelina Siemianowska, Paweł Szczepanik <i>Przestrzeń sakralna i komunikacyjna w studiach osadniczych nad wczesnym średniowieczem. Uwagi wstępne</i>	117
Mateusz Magalski <i>Wybrane zagadnienia badawcze dotyczące późnośredniowiecznych siedzib rycerskich na Śląsku</i>	139
Magdalena Majorek, Marcin Nowak <i>Wybrane procedury badawcze materialnych przejawów archeologii funeralnej nieodległej przeszłości</i>	157

SUMMARIES

Ewa Jurzysta, Justyna Kuriga, Beata Bielińska-Majewska <i>The Problems of Palaeolithic and Mesolithic Settlement in the Light of Interdisciplinary Research. Analysis of Selected Regions</i>	23
Justyna Orłowska <i>The Late Palaeolithic “Lyngby Axe” from Murowana Goślina (Poznań district) in the Light of Traceological Analysis</i>	40
Mateusz Gwardecki, Łukasz Kowalski, Magdalena Kozicka, Mateusz Sosnowski <i>30 Years Later – the Neolithic of Chełmno Land in the Research of the Department of the Younger Stone Age</i>	48
Szymon Rosołowski <i>Toruń Archaeologists and Academic Naturalists in the Research of Biskupin (in the Years 1946–2016)</i>	74
Magdalena Przymorska-Sztuczka <i>Textile Production of the Lusatian Culture Population in the Area of Greater Poland, Kuyavia and Chełmno Land. Source Basis and Thesis of the Research Approach</i>	89
Jakub Mosiejczyk <i>Iconography as an Element of a Research Workshop in Archaeology of Antiquity. Studies on Roman Mosaic from Leptis Magna in the Context of the Romanization of North African Towns</i>	115
Ewelina Siemianowska, Paweł Szczepanik <i>Sacral and Communication Space in Settlement Studies on the Early Middle Ages. Introductory Notes</i>	137
Mateusz Magalski <i>Selected Aspects of Functioning of the Late Medieval Knights’ Seats in Silesia</i>	156
Magdalena Majorek, Marcin Nowak <i>Selected Research Procedures of the Material Manifestations of the Funeral Archaeology of the Not Distant Past</i>	172

OD REDAKCJI

Kolejny, 37 tom „Archeologii AUNC” zawiera dziewięć opracowań doktorantów i młodych doktorów przedstawionych 8 października 2016 roku podczas drugiego dnia obrad okolicznościowej konferencji pt. „80, 70, 40 – Trzy Jubileusze Archeologii Akademickiej w Toruniu”, podsumowującej dorobek badawczy toruńskiego ośrodka archeologii uniwersyteckiej (zaprezentowano wówczas kilkanaście referatów). W artykułach podjęto wybrane problemy z zakresu pradziejów, archeologii antycznej, historycznej, historii badań archeologicznych i ich metodologii¹. Wspomniana konferencja była środowiskowym spotkaniem kilku pokoleń toruńskich archeologów uniwersyteckich, absolwentów wielu roczników archeologii oraz innych zaproszonych wówczas osób, m.in. przedstawicieli władz rektorskich i dziekańskich toruńskiego

¹ Przedstawione w tym tomie jedno- lub wieloautorskie referaty sygnalizowały problematykę przygotowywanych rozpraw doktorskich lub prezentowały prace już obronione. Większość z nich została zarchiwizowana w Repozytorium Biblioteki Uniwersyteckiej UMK: B. Bielińska-Majewska, „Późny paleolit w dorzeczu dolnej Wisły i środkowej Warty”, Toruń 2015; E. Jurzysta, „Schyłkowy paleolit Doliny Górnej Narwi”, Toruń 2018; M. Magalski, „Małe zamki donżonowe na Śląsku w późnym średniowieczu na tle obiektów czeskich. Archeologiczne studium porównawcze”, Toruń 2019; M. Majorek, „Drewniane trumny z krypt kościoła pw. Imienia NMP w Szczuczynie jako źródło do badań nad nowożytną obrzędowością pogrzebową”, Toruń 2019; J. Mosiejczyk, „Leptis Magna jako kosmopolityczne miasto rzymskie. Przestrzeń publiczna i konteksty społeczne w II i początkach III w. n.e.”, Toruń 2018; J. Orłowska, „Obróbka i użytkowanie surowców kostnych przez ludy łowiecko-zbierackie w późnym głacjale i wczesnym holocenie na Niżu Polskim. Studium eksperymentalno-traseologiczne”, Toruń 2018; P. Szczepanik, „Rzeczywistość mityczna Słowian Północno-Zachodnich we wczesnym średniowieczu i jej materialne wyobrażenia”, Toruń 2016; B. Wasik, „Budownictwo zamkowe na ziemi chełmińskiej (XIII–XV wiek)”, Toruń 2015. Dwie rozprawy doktorskie zostały opublikowane: P. Szczepanik, *Rzeczywistość mityczna Słowian północno-zachodnich i jej materialne wyobrażenia. Studium z zakresu etnoarcheologii*, Toruń 2020 oraz B. Wasik, *Budownictwo zamkowe na ziemi chełmińskiej (od XIII do XV wieku)*, Toruń 2016.

uniwersytetu oraz grona archeologów przybyłych z innych uniwersytetów i placówek naukowych, muzeów, a także jednostek konserwatorskich. W tomie pokonferencyjnym, w jego końcowej części, zamieszczono omówienie dyskusji, jaka toczyła się w trakcie i po prezentacji poszczególnych bloków wystąpień². Niektóre jej fragmenty odnoszą się do treści wygłoszonych referatów, mających w 37 tomie AUNC formę artykułów³.

² D. Bienias, J.W. Miłek, *Dyskusja (omówienie)*, [w:] 80, 70, 40 – *Trzy Jubileusze Archeologii Akademickiej w Toruniu*, red. W. Chudziak, J. Gackowski, D. Makowiecki, Toruń 2022, s. 519–524.

³ Ze względu na czas, jaki upłynął od chwili prezentowania referatów, w niektórych przypadkach ich wersje drukowane w tym tomie zawierają cytowanie publikacji wydanych po 2016 roku, co wynika z potrzeby pełniejszego i bardziej aktualnego przedstawienia określonego problemu badawczego.